

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid
T.a.v. de heer . C. Herstel
Directeur Generaal Sociale Zekerheid en
Integratie
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum
6 maart 2023

Onderwerp

Bestuurlijke reactie op verzoek verkenning Energietoeslag 2024 via gemeenten

Geachte heer Herstel,

Het ministerie van SZW vraagt de VNG om een spoedige reactie op uw vraag of gemeenten de energietoeslag in 2024 kunnen uitvoeren. We begrijpen dat het kabinet op 22 februari jl. de Tweede Kamer heeft geïnformeerd over de verkenning die wordt uitgevoerd naar maatregelen om huishoudens die kwetsbaar zijn voor de gevolgen van hoge energieprijzen de komende jaren gericht te ondersteunen na de afloop van de maatregelen van het koopkrachtpakket 2023.

VNG pleit voor een energietoeslag via het toeslagensysteem

VNG is blij te lezen dat in de Kamerbrief van 22 februari jl. *de energietoeslag via het toeslagensysteem* wordt verkend als maatregel om inwoners met lage inkomens te ondersteunen in 2024. Dit juichen we toe omdat met deze landelijke maatregel alle inwoners met lage inkomens op een generieke manier een energietoeslag ontvangen.

Er zijn verschillende redenen waarom gemeenten geen rol zien bij de uitvoering van een energietoeslag 2024:

- *Rolverdeling inkomensondersteuning*: Gemeenten vinden het hoog tijd dat landelijke inkomensondersteunende maatregelen de vorm krijgen van landelijke maatregelen en niet in de "mal" van gemeentelijk armoedebeleid worden gegoten.
- *Geen crisis meer, landelijk duurzaam inkomensbeleid is nodig*: In de afgelopen periode hebben de gemeenten de verantwoordelijkheid genomen voor het met spoed uitvoeren van een energietoeslag. Zij zijn erin geslaagd om deze toeslag in de crisis te verstrekken aan vrijwel alle inwoners die ervoor in aanmerking kwamen. Daarbij is een inspanning verricht door de gemeentelijke organisaties. Om de regeling die, lopende de uitvoering, meerdere keren is aangepast goed en tijdig te kunnen uitvoeren hebben gemeenten een fors beroep

gedaan op bestaande personeelscapaciteit van verschillende afdelingen van de gemeenten en ook op extern ingehuurd personeel. Gelet op het karakter van de tijdelijke regeling en de grote inspanning die dit van gemeenten vraagt, is het niet reëel om van gemeenten te verwachten dat zij dit na de energiecrisis in 2022 en 2023 in 2024 voor *een derde keer* doen bovenop de reguliere taken die gemeenten uitvoeren. We vinden het passend dat dit in 2024 via het rijk verloopt en aansluit op landelijk duurzaam inkomensbeleid.

- *Knelpunten in de uitvoering energietoeslag 2022 en 2023 (randvoorwaarden):*
 - Onduidelijkheid rondom studenten en energietoeslag. Het besluit van het kabinet om de uitsluiting van studenten voor de energietoeslag 2022 niet in de wet maar in de landelijke richtlijn te regelen en de daaropvolgende rechtszaken over de positie van studenten hebben geleid tot veel onduidelijkheid en maatschappelijke en politieke onrust in de lokale praktijk. VNG pleit voor voldoende betaalperspectief voor studenten via het rijk.
 - Onduidelijkheid over de ingangsdatum van de energietoeslag voor 2023. Gemeenten hebben het rijk gevraagd om te anticiperen en hiermee voort te bouwen op de infrastructuur van de uitvoering van 2022. Dit blijkt niet mogelijk gemaakt te worden voor gemeenten.
 - Financieringsproblemen bij tekortgemeenten. VNG ziet graag dat het budgettaire verdelingsprobleem wordt opgelost en dat gemeenten die een tekort hebben gehad in 2022 gecompenseerd worden. De onduidelijkheid over de financieringsgarantie heeft ertoe geleid dat sommige gemeenten zich genoodzaakt zagen om eigen middelen bij te passen of de voorwaarden voor verstrekking te beperken.

De bovengenoemde knelpunten zijn nog steeds niet opgelost. Gevolg hiervan is dat gemeenten niet bereid zijn om in 2024 nogmaals een stap naar voren te doen en de uitvoering van een in de kern landelijke (inkomens-)regeling op zich te nemen.

Gemeenten bieden maatwerk: een lokaal effectief vangnet

De inzet van de VNG is dat landelijke uitvoeringsorganisaties hun verantwoordelijkheid nemen voor de uitvoering van landelijk inkomensbeleid. Gemeenten kunnen dan inzetten op hun rol - het bieden van een lokaal vangnet aan inwoners die ondanks de landelijke inkomensondersteuning niet rond kunnen komen. Het is van belang te investeren in een structurele aanpak om de bestaanszekerheid van inwoners te borgen in plaats van tijdelijke maatregelen om de koopkracht te repareren. In uw brief aan de VNG vraagt u specifiek naar de uitvoerbaarheid van de regeling. We vinden het van belang om te benadrukken dat gemeenten een medeoverheid zijn, met een eigen lokale rol voor inwoners in een kwetsbare positie. Gemeenten zijn geen landelijke uitvoeringsorganisaties. Gemeenten kunnen in crises snel opschalen om tijdelijk extra taken uitvoerbaar te maken, maar hiermee komt de basisdienstverlening van gemeenten in het gedrang. Het is niet wenselijk om dit nog langer voort te laten duren, wanneer er geen sprake meer is van een kortdurende crisis. Er is duurzaam inkomensbeleid vanuit het rijk nodig.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

mr L.K. (Leonard) Geluk
Algemeen directeur